

Telepolis

Gorka Julio

Handien arrastoari begira

Jakina da Internet erraldoia dela eta milaka gauza aurkitu daitekeela bertan, baina aldi berean azken garaiotan bereziki Internet gutxi batzuen eremu ere bilakatu da. Joera horrek azken urteotan indar berezia hartu du, nahiz eta bere hasierako izaeraren ondorioz eredu alternatiboen sorrera oraindik posible den.

Internet esparru libre bezala baino, enpresa horiek guztiek beraien mesedetarako izaten diren «merkatu espazio itxiak» sortzeko joera gero eta handiagoa da. Mugikorretako aplikazioetan gertatzen den bezala, «merkatu» bakar bati lotutako aplikazioak erosi edo lortzea bilatzen dute. Alternatibak, beraz, ez dira jokoan sartzen, edo jende arruntarentzat esfortzu berezi bat suposatzen dute.

Hala ere, gustatu edo ez, enpresa horien nagusitasuna argia da. Google, Facebook, Microsoft, Amazon, Ebay, Apple, Yahoo, PayPal, Twitter... enpresei buruz ari gara, noski. Gure jendartean garrantzitsu bihurtu diren enpresa horiek gero eta esparru gehiago hartzen dituzte; goazen, bada, egiten dituzten azken mugimenduak aztertzerara.

Ebay *online* enkante eta salmenta zuzenetarako dendak, adibidez, 13.000 kotxe saltzen omen ditu astero mugikorretatik konektatutako gailuetatik soilik, *The New York Times*-ek argitaratutako datu baten arabera. Harrigarria badi-rudi ere, kotxeak erosteko bide garrantzitsua bihurtzen ari da Internet, datuek behintzat hori erakusten dute. Amazonek ere interes berdina erakutsi du horretan, eta, marketing biral bezala uler daitekeen ekimen baten bidez, kaxa erraldoietan sartutako kotxeak saltzen hasi da.

Applek bere inperioa zabaltzen saiatzen dihardu. Horretarako Txina jomugatzat jo du, eta India bezalako beste herrialde batzuetan ere orain arte sortu ez dituen beste modelo merkeagoak sortzera ausartu daiteke. Horretaz gain, zurrumuruak zurrumuru, orain arte bankuen negozio ziren maileguen eta gordailuen kudeaketan ere sartzeko asmoa duela dionik ere bada. Momentuz, ordainketa gero eta zuzenagoak egitearekin konformatzen da, baina PayPal bezala ordainketa metodo berrietan ere ikertzen ari dira.

Badira mundu honetan aspaldiko ezagunak ere, Microsoft eta Yahoo kasu. Microsoft jokoan munduan indartsu dabil azken aldian bere X-Boxarekin, eta, horretaz gain, etorkizuneko esperantza mugikorretan jarrita dauka orain.

Yahoo, denbora luze batean ia desagertuta egon ondoren, berriro posizioak hartuz doa. Azken aldian, hedabideen munduan kokatzen ari da Yahoo News-en bidez, eta baita lortu ere, bisita kopuruan AEBetako arrakastatsuenen artean kokatu baita. Orain, mugikorretara bideratutako albiste batzailea den Yahoo Digest aplikazioarekin egingo du proba.

Zer esan Facebook eta Twitter sare sozialen inguruan. Facebookek, Yahoo bezala, albisteen inguruko trafikoa sartu nahi duela dirudi, eta horretarako Paper aplikazioa atera nahi du. Horretaz gain, beste enpresa txiki asko erosten ari da Facebook. Horietatik nabarmentzeko bat Instagram, mugikorretik argazkiak egin eta partekatzeko aplikazio ezaguna.

Twitter, aldiz, bere negozioa berregituratzen ari da burtsara atera zenetik, baina bere tresnarekin publizitatearen bidez dirua ateratzeaz gain, argi dauka Interneteko arrakasta neurgailu bezala kokatu nahi duela.

Bukatzeko, Google erraldoia utzi dugu. Aipatu ditugun arlo gehienetan ere lanean ari dela aipagarria da. Oraindik, azken urteetan bezala, Android sistema eragilearen garrantzia garrantzitsua izango da, baina Nest enpresaren azken eraketak Googlek gure etxetako txoko txikienetara sartu nahi duela erakusten du. Enpresa horrek ke detektagailu eta termostato «adimendunak» egiten ditu; beraz, era horreta-

ko gailuak gure etxeetara Googlen bidez iristea espero dezakegu.

Ikusten denez, handiek ez dute atsedetik hartzen zentralak izaten jarraitzeko, eta momentuz lortzen ari dira.

Ekuador eta Bolivia software librearen bidetik

Software, hardware eta kultura librearen lerro hauetako lan lerro bat izango direla aurreratzen dizuet. Oraingoan, Amerikako bi herrietan aurrera eramaten ari diren esperientziei buruz hitz egingo dugu, Bolivia eta Ekuadorreko esperientziak.

Boliviak urte hasieran software librearen txertatzearekin loturik erabaki garrantzitsuak hartu ditu. Alde batetik, Software Enpresa Nazional bat sortzea bideratuko du. Horren helburua Boliviak behar duen softwarea garatzea izango da. Beste alde batetik, zazpi urteko epea jarri dute administrazioko sistema eta baliabideak software librerara pasatzeko.

Ekimen horiekin, urtean lizentzian gastatzen dituzten sei milioi dolar aurrezteaz gain, subiranotasun teknologiko eta segurtasunean ere aurrerapausoak eman nahi dituzte. Alde batetik, horrek guztiak sortuko duen ezagutza bertan geldituko baita eta, beste alde batetik, orain arteko AEBekiko morrontza txikituko dutelako.

Ekuadorren, aldiz, determinazio handiarekin ari dira software librearen bidetik, baina ez bakarrik. Software librearekiko konpromisoa zaharra da: OpenOffice erabiltzen dute ordenagailu askok, Zimbra posta elektronikoko tresna erabiltzen dute. GNU/Linux ere badute Biltzar Nazionalaren ordenagailu gehienetan... Bozketa sistemak kontrolatzeko eta gobernu eztabaiden kudeaketarako eCurul sistema ere bere egin dute. Argi dute, eta Ximena Amoroso Ekuadorko Zientzia, Teknologia eta Berrikuntza idazkariordeak horrela adierazten du:

Komunitateak egindakoa da, era horizontal, kooperatibo eta gardenean garatzen da; balio gehigarria du; erabilpenari mu-

gak ezartzen dizkioten beste ereduaren aurrean tokiko ekonomia sustatzen du, mantentzea gertuko enprekin aurrera eraman daitekeelako; subiranotasun teknologikoan aurrera egiteko ezinbestekoa, neokolonialismo teknologikoaren aurrean autonomia eskuratzeko. Eraldaketarako tresna estrategikoa da, eraldaketa sozial edo produktibo benetako batek beharrezko duen kohesio soziala lortzeko hizkuntza, kultura eta irisgarritasuna kontuan hartzen baititu.

Orain, aldiz, askoz haratago doan Floksociety (<http://floc.society.org>) ekimena martxan jarri berri dute. Ekuadorreko Gobernuak ekonomia erausleari kontrajarri eta ezagutzan, naturaren errespetuan eta kultura irekian oinarritutako ekonomia sozial batera igaro nahi du. Ekoizpen ereduaren eraldaketaren bidez, ezagutza libre, komun eta irekia oinarri izango duen jendarte bat eraikitzen hasteko.

Ez dute bakarrik egin nahi, eta karta ireki baten bidez munduan ekinbide honetan parte hartu nahi dutenei gonbidapena luzatu diete. Interneteko plataformaren bidezko tresnen bidez –foro, wiki, pad, eztabaida foro, audio txat...– ekarpenak jaso eta lanean jarduteko aukera ere ematen dute.

Bi adibide zehatz, software librearen hedapena bilatzen duten ekinbide politiko ezberdinetatik. Goitik behera proposatutako ekimenak izanik ere, momentuz badirudi bere emaitzak ematen ari direla. Ikusiko dugu aurrerantzean ere zer gertatzen den, baina behintzat saiakera serioak biak.

Teknomoda

Gero eta gailu gehiago daramatzagu gainean, baina soinean eramaten ere hasiko gara. Horixe proposatzen digute behintzat, teknologia janzteko eta soinean eramateko izango baita.

Horixe da Google Glass (www.google.com/glass/start) eta Smartwatch bezalako gailuek proposatzen digutena, betaurreko eta erloju adimendunak, hurrenez hurren. Lehenak ikusten ari garen informazioaren gainean eta betaurrekotan bertan testuinguruari buruzko informazioa eskaintzen

du. Bigarrenak, aldiz, normalean mugikorrean jasotzen ditugun abisuak bertan jaso eta mugikorra atera gabe zenbait ekintza egiteko aukera.

Gailu horiek guztiak oraindik urrun daude jendarteak bere egitetik. Esango nuke, gainera, horietako gehienak bidean geldituko direla. Oso gutxiren eskura iritsiko dira eta ez dute lehen fase honetan behintzat aldaketa handirik ekarriko. Beste gauza bat da horien atzetik etorriko direnek izan dezaketena.

Borroka hortxe dago, mugikorrek jendartean txertatzeko izan duten erraztasuna errepikatu edo hobetuko duen gailua aurkitzea. Badirudi gauzei «adimena» gehituko dieten ordenagailu txikien bidez josiak izatea dela etorkizuneko proposamena.

Azkenean badirudi, gutxika, behintzat, aspalditik hitz egingen den Gauzen Internet ere badatorrela guregana. Gauza askok izango duten Interneterako konexioari esker, informazioa jaso, aztertu eta trukatzeko aukera izango dute gailuek, eta horrek bide berriak ireki ditzake.

Bidea Arduino eta Raspberry Pi plaka eta ordenagailu programagarri libreek ireki dute maila batean. Horien inguruan bildutako komunitateek etorkizuna gaur esperimintatzeko aukera eman die askori. Orain, horren bertsio komertzialagoak ikusiko ditugu, besterik ez.

Intel bezalako handiek ere bide hori ikusi dute, eta Edison (www.intel.com/content/www/us/en/do-it-yourself/edison.html) bezalako SD txartel baten tamainako ordenagailu programagarriarekin saiatuko direla dirudi. Aukerak aztertzeke, ordenagailu txiki hori erabili eta garapenak proposatzen dituztenentzako erronka martxan jarri dute (<http://makeit.intel.com>).

Ikusiko dugu zein punturaino izango duen arrakasta, baina etorkizuna jantzita edo soinean eramango dugun gailu programagarriak izateko bidea irekitzen ari da. Jantzita baino, gorputzarekin integratuta izatean sortuko dira duda gehien, eta beharbada baita arazo gehienak ere. 🤖